

FOROLLHOGNA VILLREINOMRÅDE

VILLREINJAKTEN 2007

OPPSYNSRAPPORT

Hvor vil 2008 føre oss hen?

FOROLLHOGNA VILLREINOMRÅDE

VILLREINJAKTEN 2007

OPPSYNSRAPPORT

OMRÅDEBESKRIVELSE.

Forollhogna villreinområde har ifølge driftsplanen et tellende areal på 1.848.181 dekar. Området ligger i fylkene Sør-Trøndelag og Hedmark og består nå totalt av 20 villreinvald i kommunene Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, Os, Tolga og Tynset etter at 18 terreng i Tynset og Rennebu gikk sammen til et vald i 1999.

Av totalarealet er 864.500 dekar (47 %) statsallmenning og 974.181 dekar (53%) privatområde.

Villreinstammen var vinteren 2006/2007 på ca. 1.965 dyr, noe som førte til at årsmøtet dette året hevet totalkvoten til hele 800 dyr.

GENERELLE FORHOLD.

Fellingskvoten 2007 var som ovenfor beskrevet på 800 dyr, en økning på hele 500 dyr i forhold til foregående år. Fordelingen var på 40 % kalv, 30 % simle, 20 % liten bukk (inntil 3 takker i hver gevirstang) og 10 % stor bukk. Kvoten gav et minsteareal på 2.310 dekar pr. dyr.

Villreinoppsynet ble utført av 3 faste fjelloppsyn og 11 "faste" deltidsoppsyn. Disse var totalt ute i 78 dager. I tillegg er SNO etablert i området med 2 stillinger. Disse, sammen med en gjest, deltok i oppsynet i totalt 23 dager i 2007.

Samtlige oppsyn hadde begrenset politimyndighet. De faste for hele villreinområdet mens de øvrige hadde for "sitt" område begrenset til den årlige villreinjakten. Politimyndigheten ble gitt i 2006 for en 2-årsperiode, d.v.s. til og med 2007.

Forut for jakten var det en felles samling på Kongsvoll for samtlige oppsyn i Forollhogna, Knutshøg og Snøhetta villreinområder. Det deltok også representanter fra lokale lensmannskontor, fra SNO og fra de tre berørte politidistrikter. Forelesere var Nils R. Duna fra Nord-Trøndelag politidistrikt, Knut Normann Mælen fra Østerdal politidistrikt og Arne Øiamo fra Sør-Trøndelag politidistrikt. En meget vellykket samling og gjennomgang forut for jakten 2007.

Deltagelsen fra lensmannskontorene i det praktiske oppsynet ble imidlertid begrenset også denne høsten. Ulike forhold førte til at bare Tynset lensmannskontor deltok i 3 dager.

Avlønningen av oppsynet skjer ved betaling pr. time utført tjeneste samt godtgjørelse for bruk av bil. Arbeidsgiverne til de faste fjelloppsyn får refundert faktiske utgifter minus refusjon gjennom fjelloven.

Oppsynstjenesten 2007 ble ledet av Terje Borgos, som var budsjett og rapportansvarlig, i samarbeid med Jon Horten, Frode Aalbu og Trond Are Berge. Samarbeidet besto i at hver av disse hadde hovedansvaret for utkommandering av oppsynspersonell og den daglige betjening av villreintelefonen hver sin uke.

Oppsynstjenesten er ellers bygd opp omkring et eget lukket sambandsnett med en basestasjon plassert sentralt i området. Radioene som blir benyttet, har i tillegg til de egne oppsynskanalerne innlagt jaktradiokanaler til NJFF samt politiets redningskanal. For å kunne oppnå gjensidig kontakt med jegerne lytter oppsynet fast på jaktradiokanal nr. 1 - frekvens 143.900.

VILLREINJAKTEN 2007.

Av totalkvoten på 800 dyr ble det skutt 652 dyr, som gir en fellingsprosent på 81,5 % (90,7 % i 2006). Dette er laveste fellingsprosent siden 1990.

Disse fordeler seg mellom de ulike kommuner som følger:

Rennebu - 10 dyr = 100 %. Midtre Gauldal - 192dyr = 84,2 %. Holtålen - 156dyr = 80,1 %.
Os - 66 dyr = 70,2 % Tolga - 66 dyr = 66 %. Tynset - 179 dyr = 90,9 %.
I tillegg ble 14 av villreinutvalgets 15 dyr skutt.

I tilknytning til fellingstallene vil en få bemerke at enkelte rettighetshavere og kommunale myndigheter også dette året er svært seine med å rapportere inn resultatet. Først etter å ha purret ble tallene noenlunde klare de siste dagene av oktober.

Totalt har 12 oppsyn utført oppsynstjeneste under jakten 2007.

Oppsynstjenesten 2007 omfatter til sammen 101 dager (58 i -06) i fjellet. Økningen var en naturlig følge av den markerte økningen i kvoten (800 dyr) og vanskelige og uoversiktelige forhold i villrein fjellet. I tillegg kommer 3 oppsynsdager utført av Tynset lensmannskontor.

Fellingen av reinen dette året ble spredd over hele jakttiden. Reinen var spredd over sentrale deler av området første dag. Etter dette førte vær og vind reinen i all hovedsak til nord- og vestområdene. Svært skiftende vindretninger og dårlig vær gjorde imidlertid forholdene vanskelig og uoversiktelig for jegerne. Selv med så omfattende overgangsavtaler som det Forollhognaområdet har dekket ikke disse de rådende forhold (jegerne benyttet heller ikke overgangsavtalene fullt ut) og sammen av dette ble årets fellingsprosent på 81,5 %.

Oversikt over antall oppsynsdager i perioden 1997 – 2007.

År.	1997	-98	-99	-00	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07
Dager	73	82	81	85	91	87	59	64	68	62	101

Under utøvelsen av oppsynet er det registrert en del forhold som det kan være av interesse å se litt nærmere på.

Når det gjelder skadde dyr, har en sortert ut skader som ikke kan settes i forbindelse med jaktutøvelsen. Det er i 2007 registrert 5 (1 i -06) skadeskutte dyr. I tillegg kommer en kalv som ble avlivet grunnet brudd i en framfot.

De registrerte skadeskutte dyrene, 1 stor bukk og 4 simler, som gir en skadeskytingsprosent på 0,77 %. Tabellen nedenfor viser utviklingen siden 1997, og en ser at det har vært en gledelig utvikling. Etter en nedgang i 97 og 98, en liten økning i 99 og 2000, en ny nedgang fram til 2004, en liten økning i 2005, historisk lavt på 0,3 % i 2006 før 0,77 % i 2007..

Oversikt over skadde dyr / skadeskytingsprosent 1997 – 2006.

År.	1997	-98	-99	-00	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07
Skadde dyr.	7	9	12	15	10	6	3	2	3	1	5
%	1,3	1,3	1,6	2,1	1,4	0,9	0,8	0,5	1	0,3	0,77

Ut over dette kjenner en ikke til andre alvorlige skader på dyr. Det er imidlertid også dette året observert dyr med mindre skader etter brunstkamper.

Fordeling av de skadeskutte dyrene i perioden 1997 - 2007.

	Stor bukk.	Liten bukk.	Simle.	Kalv.
1997	1 stk 1,8 %	1 stk 0,9 %	2 stk 1,2 %	3 stk 1,4 %
-98	0	2 " 1,5 %	2 " 1,0 %	5 " 1,9 %
-99	4 " 5,3 %	1 " 0,7 %	2 " 0,9 %	5 " 1,7 %
2000	6 " 8,2 %	1 " 0,7 %	4 " 1,8 %	4 " 1,4 %
2001	2 " 2,8 %	0 "	5 " 2,3 %	3 " 1,1 %
2002	0	1 " 0,7 %	2 " 1,0 %	3 " 1,1 %
2003		1 " 0,9 %	1 " 5,6 %	1 " 0,6 %
2004	2 " 3,6 %			
2005			2 " 3,3 %	1 " 0,7 %
2006				1 " 0,7 %
2007	1 " 1,3 %		4 " 1,7 %	

Oversikten må sees i sammenheng med kvoten det enkelte år. Det er klart at dette forhold virker inn på fordelingen av skadeskytingen for de ulike dyregrupper. Det gledelige denne høsten var at skadeskytingen forble på et meget lavt nivå selv om kvoten øket til 800 dyr og jakten foregikk delvis under svært vanskelige forhold. Dette vitner om god jegermoral og det er heller ingen ting i rapportene fra det enkelte oppsyn som tyder på at jakten ikke har blitt utført på en eksemplarisk måte.

Rapporter og anmeldelser.

Det er i løpet av jakten registrert noen forhold som oppsynet har grepet inn i. Dette dreier seg om 11 OPS-saker og 3 forhold som er rapportert til politiet.

De sakene som er oppgjort på stedet omhandler uregelmessighet med kontrollkort, små grensekrenkelser og tvilsom skyting.

De rapporterte saker er en grensekrenkelse, en sak der det ble skutt 2 dyr i samme skudd og der det dyret som skulle skytes sto bak det "ekstra" dyret samt et forhold der et dyr skutt i nakken / hodet ble funnet dødt. Dyret ble funnet av en jeger mens det fortsatt var varmt. Skuddet i dyret indikerer at dyret har falt om på skuddstedet og jeger burde helt klart ha sett dette og tatt vare på dyret.

Oversikt over antall anmeldelser i perioden 1997 – 2007.

År. 1997	-98	-99	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07
Ant. 3	0	2	7	2	3	1	0	0	0	3

Oversikt over antall kontrollerte jegere 1997 – 2007.

År	1997	-98	-99	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07
Ant.	215	282	296	281	284	267	64	134	131	91	277
%	33	38	35	35	35	36	16	34	44	30	34,6

Oversikten viser utviklingen de siste 11 årene. For 2003 og 2004 må en ta med i vurderingen totalkvoten på bare 400 dyr og i 2005 og 2006 på bare 300 dyr. Erfaringene etter disse årene er at det er svært liten jegerkonsentrasjon og at dette virker inn på mulighetene til å kontrollere de som er ute på jakt (sprer seg ut i området). Andelen kontrollerte jegere har økt litt siste år, men vanskelige værforhold innvirket på mulighetene for å komme i kontakt med aktuelle jegere.

Det er imidlertid ingen ting som tyder på at en ikke har kommet over de forhold som har oppstått under jakten 2007. Det er registrert en ubetydelig økning i prosent skadde dyr mens det er 3 forhold som er rapportert til politiet. Antallet rapporter (forhold underlagt offentlig påtale) er det høyeste siden 2000 og viser at det faktisk er behov for et oppegående oppsynskorps. Totalt synes det riktig å konkludere med at oppsynet er gjennomført på en forsvarlig måte.

Kommentarer fra det enkelte oppsyn.

Det er innkommet få kommentarer dette året, og de som er kommet er positive til jakten og jaktutøvelsen. Det påpekes fortsatt at pålegget om treningsskudd har virket positivt, at jegerne viser fin oppførsel og tar hensyn til hverandre, og at nye jegere med jegerprøve opptrer korrekt (jegerprøven er av det mest positive som har skjedd).

Det pekes imidlertid samtidig på at tildelingsmøtene i de ulike bygder bør benyttes aktivt til å fokusere på jegeropptreden og andre forhold som berører jakten. Disse møtene gir en unik mulighet til å få gitt alle jegere nødvendig informasjon (årsaker til skadeskytinger, hva som kreves av dokumentasjon under jakten m.m.). Også dette året benyttet oppsynsledelsen villreintelefonen for å få gitt en del kommentarer om hva som kreves under utøvelsen av jakten.

Det pekes også på at enkelte jegere ikke utnytter alle muligheter som overgangsavtalene gir. Mer "aktive" jegere i så måte ville hevet fellingsprosenten noe. Videre bør det fra villreinområde og rettighetshavernes side fokuseres på innskyting med riktig ammunisjon og trening i avstandsbedømmelse i felt. Praktiske opplegg med skyting med ammunisjon med ulik ladning kan være nyttig. Likeså treningsskytinger med ukjent avstand. Litt "refs" gis også, og det påpekes at rettighetshaverne fortsatt må skjerpe seg og gi jegerne klar beskjed om at jaktkort og jegerkontrakt skal underskrives før jakt, og at alle dokumenter må være med under utøvelsen av jakten.

Villreintelefonen.

Også denne høsten ble Villreintelefonen for Forollhogna drevet av villreinområdet v. oppsynsledelsen. Det etableres et korttidsabonnement med PersonSvar i regi av Telenor. Vakthavende oppsynsleder la inn opplysninger om reinens bevegelser etter samme mønster som tidligere. Det aktuelle telefonnummer ble bekjentgjort før jaktens begynnelse. Etter det en kjenner til fungerte opplegget meget godt, noe som villreinområdets hjemmeside også bidrar til.

Målsetningen var at villreinområdet ikke skulle ha utgifter knyttet opp til denne tjenesten.

Resultatet for 2007 viser at Villreintelefonen har gitt et overskudd på ca. kr. 35.000,-.

Overskuddet er fortsatt overraskende høyt og viser at dette er en tjeneste som jegerne bruker og setter pris på. Det er imidlertid også kommet kommentarer til oppsynsledelsen om at ordningen er for dårlig i og med at telefonen ikke oppdateres fortløpende på dagtid.

Kommentaren er registrert, men det skal da tross alt være jakt som skal utøves og da bør jegerne avsette såpass med tid at de kan finne reinen på grunnlag av observasjoner siste ettermiddag / kveld.

Fra oppsynsledelsen er det et klart råd til villreinområdet om at dette opplegget må følges også kommende år. Oppsynsledelsen vil også påpeke at de vil etterstrebe å gi så gode og riktige opplysninger som overhode mulig for å "gi noe tilbake" for de midlene som tjenesten gir villreinområdet.

Det synes også riktig at midler som kommer inn via denne tjenesten øremerkes videre utbygging av sambandet i villreinområdet samt selve oppsynsutøvelsen.

Konklusjon.

Jakten 2007 er over, og vi i Forollhogna Villreinområde kan glede oss over nok et år med en positiv og god jaktutøvelse. Skadeskytingsprosenten gikk ned også denne høsten og ligger derfor fortsatt på et historisk lavt nivå.

Rettighetshavere skal ha ros for å legge forholdene godt tilrette for jegerne ved sine overgangsavtaler. Jegerne ha ros for å ha fulgt de pålegg (skrevne og uskrevne) som må følges for å gjennomføre en god villreinjakt.

Jaktoppsynet skal også ha ros for vel utført tjeneste i fjellet under de forskjelligste værforhold.

Dette året er vel 34 % av jegerne kontrollerte av oppsynet. Dette er noe høyere enn foregående år, noe som er en følge av større jeger tetthet. Det vil være forholdene det enkelte år som avgjør mengden kontroller.

Årets utgifter til oppsyn ligger klart over foregående års utgifter og er et resultat av økning i kvoten med 500 dyr. Totalt er kostnaden for villreinområdet på ca. kr. 103.000,-, noe som gir en utgift på ca. kr. 129,- pr tildelt dyr. Uten SNO`s medvirkning ville utgiftene vært ca. kr. 25 – 30.000,- høyere.

Målsettingen vil også i framtiden være å holde oppsynsutgiftene nede på et lavt og forsvarlig nivå. Muligheten til å bruke et beløp i størrelsesorden tidligere år bør imidlertid være til stede, særlig i år der reinen går spredd over store områder.

Dette året ble det ikke iverksatt spesielle tiltak for å følge kalvingen. Våren kom med føresfall og det var liten aktivitet i fjellet den aktuelle perioden.

Behovet for oppsyn vil variere fra år til år. Oppsyn i kalvingsperioden vil også i framtiden være en prioritert oppgave for villreinoppsynet.

Det ble heller ikke iverksatt noe spesielt oppsyn etter jakten. En har klare erfaringer at en gjennom strukturtellingen får et godt bilde av situasjonen og det var heller ikke rapporter om mulige skadde dyr som det var nødvendig å følge opp.

Rovdyrproblematikk.

Det er riktig å nevne at det gjennom vinteren 2007 er registrert en liten økning av jerveaktivitet i området. Det ble imidlertid ikke funnet noe som tydet på yngling selv om det ble lett ganske aktivt over hele området. Observasjoner høsten 2007 tilsier imidlertid at det trolig har vært en yngling i nordområdene. Det er flere bekreftede observasjoner av tre dyr som gikk sammen. Det er også registrert jerveskade på sau nord for Forollhogna. I forbindelse med jerven vil en også dette år peke på manglende samarbeid mellom rovviltneemndene i region 5 (sør for fylkesgrensa) og region 6 (nord for fylkesgrensa). Innen region 5 (sør for fylkesgrensa) er det ingen målsetting om jerveetablering og der skal det fortsatt være lisensjakt mens det i region 6 (nord for fylkesgrensa) skal være en årlig yngling og heller ingen lisensjakt. Det henger ikke på greip at et så lite fjellområde som Forollhognaområdet skal være delt slik som det nå legges opp til. En slik strategi er bare med på å bryte ned forståelsen for rovdypolitikken. De berørte rovviltneemndene må sette seg sammen og bli enig om en felles målsetting for Forollhognaområdet.

Under villreinjakten fikk en imidlertid dokumentert at ulv tok villrein. Dette er en enestående observasjon og de to jegerne som så det hele fikk et minne for livet. En har etter det en kjenner til ikke kjennskap til at ulven tok flere villrein, men på sin ferd gjennom området fra den krysset RV 30 ca. 11. august og fortsatte gjennom Kjurrudalen og over mot Kvikne før den på nytt trakk østover mot Dalsbygda (da reinen ble revet) før den igjen trakk vestover er det i ettertid dokumentert en rekke angrep på sau. Springer gjennom vinteren vil vise om vi får nye besøk av dette rovdypret.

Tamreinovergang.

Siste vinter var det færre tamrein som kom inn i de østre deler av villreinområdet. Dyrene kom inn i området på strekningen mellom Glåmos og Nesvolden og totalt dreide det seg om ca. 50 - 100 dyr. Dyrene ble hentet tilbake puljevis. Det har imidlertid gått et fåtall dyr i området mellom Rugeldalen og Hessdalen hele sommeren og høsten. Avtalen fra 2005 om at oppsynet kunne avlive tamrein under jakta ble videreført i 2007, men det ble ikke skutt tamrein av oppsynet dette året.

Det ble imidlertid skutt en merket simle i Budalsområdet av en jeger under villreinjakten. Ut over dette har en ikke meldinger om tamrein inne i villreinflokkene. Det er imidlertid rapportert at et fåtall dyr har trukket over RV 30 og inn i villreinområdet nå på senhøsten. Dette viser at problemet med overgang fortsatt er til stede og at en må fortsette arbeidet med å stanse denne overgangen.

Sluttord.

Villreinjakten 2007 er avsluttet med en fellingsprosent på 81,5 %. Dette innebærer etter all sansynlighet at vinterstammen øker i forhold til siste vinter. Dette var ikke tilsiktet. Målsetningen i bestandsplanen er en vinterstamme på 1.700 – 1.800 dyr. For å nå denne målsetning er det klart at avskytingen må økes, noe som i praksis innebærer økt kvote for 2008. Erfaringene fra høstens jakt viser at også vi her i Forollhogna kan oppleve forhold som medfører at avskytingen ikke går som planlagt. Dette faktum er noe som rettighetshaverne må ta inn over seg og bestrebe å legge forholdene enda bedre til rette slik at en oppnår ønsket avskyting. Samtidig må jegerne bevistgjøres til å bruke de muligheter som overgangsavtalene gir.

En forutsetning for å lykkes er at jegerne virkelig legger seg i selen og skyter sine tildelte dyr.

Kan pris / oppgjørssystem brukes for å fremme avskytingen uten at dette går ut over jaktutøvelsen ???

Røros, 21. 11. 2007

Terje Borgos,
ansvarlig oppsynsleder